

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za naslove z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih tiskov. Poslana, osmetnjena in javno razbavljena, do-
maši oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uradništva: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacijo in oglase sprejema upravnništvo ulica Molino picolo št. 3, II. nadst. Odprto reklamacije so proste poštnine.

„V edinosti je moč“.

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
dankah ob torekih, četrtnih
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obajno izdanje stane:
za julen mesec . . . 2.00, izven Avstrije f. 1.40
za tri mesece . . . 5.00 . . . 4.00
za pol leta . . . 10.00 . . . 8.00
za vse leto . . . 20.00 . . . 16.00
Na naročbe brez priložene naročnine se
ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 2 avr.,
izven Trsta po 3 avr. Sobotno večerno
izdanje v Trstu 4 avr., izven Trsta 5 avr.

Častitim našim gg. naročnikom!

Onim našim gg. naročnikom, ki so v
zastanku še za drugo četrtletje ali pa celo
za vse leto in še več, bodemo primorani
ustaviti jim list, ako ne dopošljejo zastanka
do 30. t. m. Stroški za naš list so veliki ter
nemarnost plačevanja spovlja v nevarnost.
obstane lista. Prosimo tudi č. gg. naroč-
nike, ki tega še niso storili, da prej ko
mogoče pošljejo naročnino za tretje četrtletje.

Uredništvo.

Upravnništvo.

Spomenica

o poljedelstvu v tržaški okolici.

Odbor „Kmetijske in vrtnarske družbe
za Trst in okolico“ trudil se je v prvem letu
obstanka te družbe po svojih močeh v go-
spodarski prospah važne a zanemarjene tr-
žaške okolice; pri tem pa smo neprijetno
čutili, da zahteva uspešno in izdatno delo-
vanje take družbe kakor je naša, izdatnih
denarnih podpor, katere nam do sedaj niso
bile na razpolaganje. Če pomislimo, da je
naša država dala leta 1894 svoto tristo tisoč
gold. za podporo kmetijstva v naši državi,
da vrh tega tudi posamezne dežele podpirajo
s svojimi dohodki kmetijstvo, — smemo po-
vprašati, koliko podpore je dobilo poljedelstvo
tržaške okolice? Malo, prav malo! Iz teh
vzrokov šteli smo si v dolžnost prositi pri
Njegovi prevzvišenosti, gospodu c. kr. mi-
nistru za poljedelstvo podpore naši mladi
družbi. V ta namen sestavili smo pričujočo
„Spomenico o poljedelstvu v tržaški okolici“,
katero je naš predsednik osebno izročil Nje-
govi prevzvišenosti gospodu c. kr. ministru
za poljedelstvo na Dunaji.

Okoličani! V tej spomenici smo popisali
Vaš težaven in neugoden gospodarski polo-
žaj, da naša država sprevidi, kako slabo se
godi Vam, katerih predniki so bili močan
steber našega cesarstva; v tej spomenici pa
smo tudi navedli naše želje, ki se nam zdé
koristne za tržaško okolico, in smo pokazali
nekatera pota, po katerih bi se zamoglo priti
po naših mislih do boljše bodočnosti.

To spomenico predlagamo Vam, okoli-
čani, da jo čitate, da Vi, ki ste zaostali za
poljedelci marsikatero druge dežele, mislite
o svojem žalostnem položaju, — kajti prvi
korak do zboljšanja neugodnega položaja ob-
stoja v tem, da sami spoznate svojo revščino
in svoje slabosti, da sami začnete premišlje-
vati o tem, kaj bi bilo koristno in potrebno
za Vas in sosede. Da bi ta skrb za napredek

PODLISTEK.

Čuvajmo svoje prastarine.

(Dalje.)

Vse na svetu ali je *bicalo*, ali *biva*, ali
bo bicalo; potrebni so torej glagolu prav za
prav samo trije časi, namreč *minoli* za mi-
nolo, *sedanji* za sedanje in *bodoči* za bodoče
dejanje ali stanje. To pa izraža ves čiharni
slovanski narod, kolikor koli ga žive ob
Soči, Pivki, Savi, Muri, Dravi in Krki, ob
Dragonji, Mirni in Raši, ob Neretvi, Morači,
Drini in Moravi, ob Vardarji, Marici in Du-
naji, ob severnej Moravi, Labi in Voltavi,
ob Visli, Njemenu, Nevi, Onegi, Pečori, Prutu,
Dnestru, Dnepru, Volgi in Uralu:

a) v *minolem času*: dovršnim, nedovrš-
nim in ponavljavnim glagolom s pomožnim
glagolom: *biti*, np. „tice so prileteli od juga,
koscí so kosili v Logu, ovčarji so lani paševali
ovce na Gaberku.“

b) v *sedanjem času*: nedovršnim glagolom
n. pr. „tice lete od juga, koscí kose v Logu,
ovčarji pasó ovce na Gaberku, ta hiša biva
pometana.“

in zboljšanje tržaške okolice prešinila vse
okoličane!

V Trstu, meseca junija 1895.

Odbor „Kmetijske in vrtnarske družbe za Trst
in okolico“.

Ivan Gorup l. r. Dr. Matej Pretner l. r.
predsednik. odbornik.

Vaša prevzvišenost gosp. c. kr. minister za poljedelstvo!

Kmetje tržaške okolice ustanovili so mi-
nolo leto „Kmetijsko in vrtnarsko družbo za
Trst in okolico“, katere namen je povzdigniti
poljedelstvo v tržaški okolici od one nizke
stopinje, na kateri se nahaja, in delovati na
zboljšanje neugodnega gospodarskega stanja
poljedelcev tržaške okolice.

Najvažneje med vsem, kar je storilo in
kar namerava storiti to novo društvo v pro-
spah poljedelstva v tržaški okolici, pa je
brez dvombe to, da obrne pozornost Vaše
prevzvišenosti na žalostni položaj poljedelstva
v tržaški okolici, katere nizka stopinja je
po našem mnenju premalo poznana vladnim
krogom.

Pred kakimi 40 leti živela je okolica
tržaškega mesta pod ugodnimi razmerami.
Okoličani pečali so se v prvi vrsti s kme-
tijstvom; pridelovali so posebno veliko vina,
katerega so prodajali po visocih cenah; sad-
jarstvo bilo je zelo razvito, tržaška okolica
stavila je mnogo svojega sadja na trg in
preskrbovala z zelenjavo tržaško mesto; v
nekaterih krajih tržaške okolice je mlekar-
stvo dajalo mnogo dohodkov.

A prišli so slabi časi. Razne trtne bo-
lezni, najprvo oidium, potem peronospora in
v zadnjem času tudi trtna uš, spodjedajo vi-
narstvo v tržaški okolici, katera je vsa oku-
žena po trtni uši, a na drugi strani je kon-
kurenca iz raznih dežel znižala ceno vinskemu
pridelku; sadjarstvo se je v tržaški okolici
popolnoma zanemarilo; zelenjava in drugi
pridelki vrtnarstva iz tržaške okolice umikajo
se čedalje bolj in bolj pridelkom iz Istre,
Italije, Egipta, Levanta. Živinoreja nahaja
se primeroma na jako nizki stopinji. Pri tem
pa so se zvišala razna bremena, kakor davki,
kmetovalcem v veliki meri. Svetovna kon-
kurenca sploh tlači ves kmetijski stan našega
širnega cesarstva, — a gotovo ni drugega
kraja v Avstriji kakor Trst, v katerem bi
bili radi ugodnih in cenih pomorskih zvez
Trsta kmetijski pridelki toliko razpostavljeni
konkurenci s produkti dežel, katere zamo-
rejo bolj ceno in ekstenzivno obdelovati
zemljišča. Na drugi strani pa so se plačila
delavcev v tržaški okolici enako z onimi v
mestu samem povišala in so na najvišji stopinji;

c) v *bodočem času*: ali dovršnim glago-
lom brez pomožnega glagola *biti*, ali pa
nedovršnim glagolom s pomožnim glagolom:
biti, na priklad: „tice prileté od juga, v
četrtek pokose koscí Lanišče, v petek otre-
mo lan in konoplje, v sredo storimo objubo
na svetej Gori, v torek in sredo bodo ko-
sili koscí v Laniščah, v četrtek bodo pasli
ovčarji na Gaberku.“ — Vsak drugi vpo-
trebljanja načín *divnega našega glagola je ne-
naraven in sploh zoper slovenskemu duhu.*

Zoper to grešimo pa dan na dan zlasti
na trojen način in sicer:

a) v prvič grešimo s tem, da nam pre-
gostokrat rabi za minoli čas tako zvani
praesens historicum. Nečó sicer tajiti, da nam
ne služi dovršni in nedovršni glagol po
grškem, latinskem in nemškem vzgledu v
sedanjem času na mestu v minolem, tedaj,
keďar smo kako minolo dogodbo v sedanjost
pomaknoli, saj je n. p. uže Vodnik pisal: „dolgo
smo imeli lepo vreme, na enkrat nam oblak ne-
bo skrjé, blisk od vseh strani šviga, morje se
peni, velikim trudom ladjo v zavetje privesla-
mo“, — a ves čiharni prosti slovanski svet ne

hrbovita lega sveta v tržaški okolici dela
obdelovanje istega bolj trudopolnim in dragim.
Posestva v okolici so se razdelila čedalje
bolj. Pri teh razmerah zamore kmetijstvo v
tržaški okolici le pri intenzivnem obdelo-
vanju zemljišč in pri izboljšanju kmetijskih
pridelkov shajati, kakor se v večji ali manjši
meri to godi v okolici vsacega večjega mesta.
A ravno v tem oziru je tržaška okolica za-
ostala in sicer bolj zaostala, kakor bi kdo
pričakoval.

Vzrokov za to je pač mnogo, — a glavni
vzroki, da je zaostala tržaška okolica v go-
spodarskem oziru, so taki, da zaslužijo vso
pozornost merodajnih krogov.

Gotovo je za povzdigo in napredek kme-
tijstva in poljedelstva na višjo stopinjo velike
važnosti zakonodajstvo o poljedelstvu in javna
uprava poljedelskih razmer; poljedelsko za-
konodajstvo in poljedelska uprava sti pa tam
še posebno važni, kjer se nahajajo le mala
posestva, in kjer se le z intenzivnim in
umnim obdelovanjem splačajo trud in troški,
kakor v tržaški okolici.

Po naših ustanovnih zakonih spada po-
ljedelsko zakonodajstvo in večinoma tudi
poljedelska uprava v področje avtonomnih
kronovin. A kako skrbi kronovina Trst za
poljedelstvo?

V vseh družih avstrijskih deželah imajo
zastopniki poljedelcev (to je velikoposestnikov
in kmetov) večino, a v tržaški kronovini so
isti skoraj brez zastopstva; če se pomisli, da
ima tržaška okolica le 6 deželnih poslancev
in odbornikov izmed 54 je popolnoma na-
ravno in samo ob sebi umevno, da ima
mestni svet ob enem deželni zbor, kateri
zastopa trgovsko mesto Trst, le malo na-
klonjenosti in sposobnosti za poljedelske
zadeve. In to čutijo britko poljedelci tržaške
okolice. Le pomislimo, da sta Trst in okolica
edina dežela v Avstriji, ki ni uredila in na-
pravila novih zemljiških knjig, pri čemur
trpe večinoma le zemljišča v okolici, ker so
stroški ureditve zemljiških pravic v sedanji
zemljiški knjigi previsoki v razmeri z vred-
nostjo zemljišč. Te neurejene zemljišknjižne
zadeve so glavni vzrok, da je hipotekarni
kredit v tržaški okolici še malo razvit, in
da so v tej okolici obresti nenavadno visoke
(Dalje prih.)

O politiki na Primorskem.

Govor drž. poslanca *Spinčića* v seji poslanske
zbornice dne 4. julija 1895.

(Hrvatski):

Visoka zbornica! Nas, zastopnikov hr-
vatskega in slovenskega naroda Istre je
premalo, da bi mogli naglasiti vse potrebe, vse

govori tako, njemu je tako zvani praesens
historicum in zlasti oni, skovrličeni in sple-
teničeni dovršnim glagolom, deveta briga,
ker ga prav nič ne potrebuje.

Da je temu tako, in da bodemo videli
in slišali, kako pripovedujó vsi Slovani mi-
nole prigodbe, evo, kako slove n. pr. 1. po-
glavje blagovesti sv. Luke od 11. do 13.
vrste:

a) v *česčini*: „Tedy ukazal se jemu (Za-
chariaši) anđel Panč, stoje na pravé strané
oltarja zapálu:

A užee jej Zachariaš, zstrašil se, a bázeň
pripadla na něj.

I *tekl* jemu anđel: Neboj se Zachariaši,
neboť jest uslyšana modlitba tvá, a Alžbeta
manželka tvá porodí tobě syna, a nazveš
jméno jeho*) Jan.“

*) Zaradi vseslovenske vzajemnosti bilo bi
jako želeli,

a) da bi pisali Čehi svoj *h* navadnim *g*, svoj
č *h* navadnim *h*, na priklad: Boga ota, na mestu:
Boha ota, hodec (pešec) na mestu: chodec i. t. d.

§) da bi Poljaki nerodni svoj neslovenski al-
fabet zamenjali kirilicoj, ali vsaj gusiticoj.

Přec.

želje naroda, kojega zastopamo, vse krivice,
ki se nam gode. Kadar pridemo do besede,
moramo govoriti nekoliko dalje. Ne delamo
tega zato, ker želimo govoriti, ampak zato,
ker je mnogo in premnogo tega, kar nam je
tu iznašati in ker treba, da iščemo leka.
Nismo govorili pri občni razpravi. Hočemo
pa, kolikor nam bude dovoljeno, pri poje-
dinih ministerstvih naglasiti čim krajše vse
ono, kar se istih tiče. Tako hočem jaz danes
pri ministerstvu notranjih poslov z ozi-
rom na političko upravo v naši pokrajini.

(Nemški):

Visoka zbornica! V poslednjih letih je
bilo izustenihi ta v parlamentu toliko tožeb
o nesrečni politiki, ki se tira na Primorskem
v zadnjih desetletjih, in zlasti o politički
upravi, da v tem pogledu bi se dala težko
primerjati kaka druga dežela s Primorsko.
Te tožbe so zadostno razvidne iz precej
mnogostevilnih, tu predloženih interpelacij
in tu izustenihi govorov. Te interpelacije so
bile stavljené večinoma od nezavisnih hr-
vatskih in slovenskih poslancev in — nagla-
šam to — vsakokrat podpisane tudi od naših
bratov iz Česke in Moravske, čisto tudi od
krščansko socialnih poslancev. Večino istih
so podpisali tudi hrvatski in slovenski po-
slanci, stoječi izven koalicije, ki so tudi
stavili drugih; več interpelacij so podpisali
tudi posamični člani, slovenski poslanci, ki
so bili v bivši koaliciji. Kakor mi je žal, da
smo tu v parlamentu razdeljeni na tri sku-
pine in da ne sestavljamo jedne skupine,
tako rad naglašam, da so več interpelacij
podpisali vsi poslanci slovenskega in Hrvat-
skega naroda, torej tudi oni, ki so stali v
koaliciji, in bili bi jih podpisali še več, da
niso bili vezani na strankarsko disciplino
in strankarske ozire. (Poslanec P o v š e :
Tako je!)

Ako pa so v zvezi temu podpisali več in-
terpelacij, je pa to vsakako tudi dokaz, da
so bila tam navedena dejstva resnična ter
da trebajo remedure (odpomoči).

Te interpelacije in ti govori so skoro
povsod obrnili pozornost na Primorsko. Celo
c. kr. vlada in zlasti centrala političke uprave
ni mogla se izogniti odnošajem na Primor-
skem. I ona je morala kaj storiti, in jaz pri-
poznavam ta očito, da je v zadnjem poldru-
gem letu res nekoliko storila. Da pani stonila
več, iskati je vzroka, po mojem mnenju, v
dveh okolnostih; v slabotnosti prejšnje koali-
cijske vlade in pa v pomanjkljivih in čisto
povsem nepravilnih informacijah, ki jih je
centrala političke uprave dobivala iz Pri-
morske.

§) v *ruščini*: „Togda javlja emu (Za-
harii) Angel Gospodenj, stoja po pravuju
storonu žertvenika kadiljnago.

Zaharija, ucidice ego, smutilsja, i strah
napal na nego.

Angel že skazal emu: ne bojsja, Zaha-
rija; ibo uslyšana molitva tvoja, i žena tvoja
Elizaveta rodit tebie syna, i narečes emu
imja: Ivann*.

?) v *poljščini*: „I ukazal mu sie Aniol
Panski, stoją po pravej stronie oltarza kad-
zenia.

I zatrwočil sie Zacharyasz ujrzawszy, i
przypadla nań bojazń.

I rzekl do niego Aniol: Niebój sie Za-
charyaszu, bo jest wyslychana molitwa twoja:
a žena twa Elzbieta urodzi tobie syna, i
nazowiesz imię jego Jan.“

Luziškim Srbom na Pruskem in Sak-
sonschem, Srbom na slovenskem jugu in Bol-
garjem, ki so še občevali staroslovenski pre-
krasni avrist, kakor kaj imajo po nekatere
kraje beneški naši Slovenci, služi divni ta
avrist na mestu prefekta.

In slavni naš Kuznec Stevan, kogar

Koalicijska vlada je bila slabotna, ne le v reševanju velikih del, kakoršna so volila preosnova, davčna preosnova, proračun, ampak tudi za dobro, redno, zakonito upravo. Obstala je iz različnih življenj, in kadar so hoteli zasnovati to ali ono stvar, bali so se vsakokrat, tudi pri upravi, in celo pri osebnih spremembah, da se zadenejo na tej ali oni strani.

Konkretno povedano, koalicija je bila n. pr. tako slabotna, da ni mogla odstraniti niti jednega uradnika iz Primorske, da si je bilo mnogo vzrokov za to, in sicer v glavnem zato ne, ker je ta uradnik v prijateljstvu z italijanskimi poslanci — ne porečem več, nego v prijateljstvu — in ker je nemška levica vedno držala s temi poslanci in ker, ako bi se bila odstranila ta oseba, bi se bila čutila vznemirjeno tudi nemška levica.

Tako je tolmačiti slabotnost koalicijske vlade tudi pri drugih priložnostih v Primorski sami, n. pr. o zadevi slovenskih svetih misijonov v Trstu, o zadevi sestavljanja porotniških listin, o jako dobro poznani zadevi dvojezičnih tabel.

Sveti misijoni, kakor vedo gospodje, se obdržujejo po vsem svetu v vseh jezikih in sicer v tistem jeziku, koji govore ljudje, za koje so bili prirejani misijoni. V Trstu, v letu 1894. po rojstvu Kristusovem, niso mogli obdržavati svetega misijona v slovenskem jeziku, v mestu, v katerem je pred manjše nego 40 leti vlada sama naša 52 odstotkov Slovencev (Čujte!) in sicer zato ne, ker je izjavilo c. kr. namestništvo, da ne more vsprejeti garancije za mir in red.

Zažugali so bili namreč nekateri Italijani, da uprizore nemirov in neredov.

Gospoda moja! Pravično sestavo porotniških listin pri okrožnem sodišču v Rovinju, po kateri bi bili tudi Hrvate, pripadajoče temu okrožju, sodili ljudje, ki razumejo njih jezik, moralo se je uničiti ter prirediti novo sestavo, ker so Italijani protestovali proti listi. Tako se bode dogajalo, da bodo Hrvate tudi nadalje obsojali p o m o č j o t o l m a č e v, v deželi, ki je po veliki večini hrvatska; 140.000 Hrvatov, uradno prešteti, in se Slovenci 185.000, stoje nasproti 118.000 Italijanov (Čujte!)

Ob zadevi tabel, v katerem vprašanju je namreč vlada odredila, da je pri uradih po Istri razobesiti dvojezične tabele, tudi hrvatske, oziroma slovenske, morala se je vlada istotako umakniti, ker so tudi proti temu protestovali Italijani; dasi je bila to pravična, v zakonu utemeljena, čisto naravna stvar, se je vendar umaknila vlada, in minolo je že kakih osem mesecev, in uradi po Istri so brez vsakršnega napisa (Čujte! Čujte!), to je gotovo unicum v naši monarhiji in najbrže tudi na vsem izobraženem svetu.

Da se je vlada ob tako pravičnih, v zakonu utemeljenih in naravnih stvareh umaknila pred kričanjem v Istri gospodovalne stranke, pokazala je s tem največjo slabotnost in je nje avtoriteta pri skoro vsem prebivalstvu v Primorski padla na najnižje površje.

Drugi vzrok, da centrala političke uprave ni več storila na Primorskem, kakor je storila, je ta, da je ista dobivala iz rumene hiše v Trstu pomanjkljive in nepravne informacije. Govoriti bi moral ure in dneve, da dokazem vsa ona dejstva, ki smo jih na-

ni premogla nemška kultura, kako je nam prevedel uže omenjeno mesto blagovesti sv. Luke in druge dogodbe, navedene v novem zakonu? Prevedel jih je in sicer, kakor ni pri njem inace možno, po svojstvu slovenskega dala, namreč s perfektno. Čujmo i njega; — nate ga:

„Skazal se je pa njemu angel Gospodnov stoječi z desne strani oltara dišečega aldova.

I zburkal se je Zakariaš vidoči angela i strah je spadno na njega.

Erko je pa njemu Angel: neboj se Zakariaš, ar je poslühnjena molitev tvoja, i žena tvoja Ožebet porodi sina tebe i zvao boš ime njegovo Ivan.“

Sedaj pa blagovoli primerjati, dragi prijatelj, z divnim tem Kürzmičevim prevodom, iste blagovesti prevod v tako zvanej karantanskej slovensčini, ki slove:

Prikaže pa se mu angel Gospodov stoječ na desnej strani kadilnega oltarja.

In Zaharija se ustraši, ko ga zagleda in groza ga obide.

Angel pa mu reče: Ne boj se, Zaharija! kajti uslišana je molitev tvoja, in žena tvoja

veli jaz in drugi moji tovariši o tamošnji upravi; toda jaz ne storim tega in tudi mi ni treba to storiti. Omejaj se le one slučaje, o katerih je govoril in jim ugovarjal prejšnji gospod minister za notranje stvari. Ko se je najprvo v decembru 1893. v proračunskem odseku omenil irredentizem v Primorski, menil je gospod minister, da se irredentizem v tej deželi omejuje na to, da v Italiji, v Milanu ali kje drugje obstoji tajna tiskarna, v kateri se tiska kak tajni list, ki se po Trstu razdeljuje potem dveh oseb. Mimo tega so ti dve osebi zaprli one dni, in s tem, menil je njegova ekscelencija, je konec irredentizmu na Primorskem.

Tako je menil njegova ekscelencija gospod minister za notranje stvari (Dr. Laginja: On sam ni menil tako!) — jaz se moram držati tega, kar je rekel javno. Ko pa je bilo pozneje tu v zbornici navedenih obilo vzgledov, potem njegova ekscelencija ni mogel več tajiti teh slučajev. Na drugi strani pa se je glasilo, da vendar ne porečemo tega, da je tudi cesarsko kraljevi namestnik irredentovec.

Gospoda moja! Tega se pač ni reklo, ali jako značilno je, da treba braniti cesarsko kraljevega namestnika pred očitanjem irredentizma. Vsakako je to gotovo, da je ta namestnik pomanjkljivo in nepravdo poročal njegovi ekscelenciji o irredentizmu, ali da je njegova ekscelencija, prejšnji gospod minister za notranje stvari, hotel zamolčati ali potajiti stvari. Jedno ali drugo je gotovo. Jaz ne vem, to naj bi se nam enkrat povedalo. Z mojim nekoliko daljšim govorom z decembra 1893 bavil se je njegova ekscelencija prejšnji gospod minister za notranje stvari v aprilu 1894. V onem mojem govoru našel je gospod minister 104 različne slučaje.

(Dalje prih.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 27. julija 1895.

Iz deželnege zbornice Kranjskega. V drugi seji je poslanec in župan ljubljanski, Peter Grasselli, utemeljeval nujnost predloga, da se občini Ljubljanski podeli razlastitvena pravica, ker sicer je nemogoča regulacija mesta. — Isti poslanec je potem utemeljeval nujnost predloga, da se dovoli mestni občini, porabiti od svoj čas dovoljenega in najetega posojila v znesku od 500.000 gld. delni znesek 300.000 gld. Oba predloga sta bila vsprejeta in sta se v formalnem oziru izročila posebnemu odseku, kateremu je na čelu posl. cesarski svetnik Murnik.

Volitve za deželni zbor goriški. Kakor znano, je deželni zbor Goriški razpuščen in se bodo nove volitve vršile v mesecu septembru. Zadnja „Soča“ zatrja, da politično društvo „Sloga“ stori tudi ob teh predstoječih volitvah svojo dolžnost v polni meri, zato pa pozivlja isti list rojake, naj goje brezpogojno zaupanje do tega društva, kakor se tudi društvo vedno ozira na želje in potrebe ljudstva. — I mi priporočamo našim rojakom po Gorškem, naj se strogo drže narodne discipline. — Zanimivo je, kako „Il Piccolo della Sera“ preludira tem volitvam. Najprvo pravi namreč, da bode morala italijanska stranka zastaviti vse svoje sile, da pride od nasprotne (slovenske) strani v zbornico kolikor le možno malo srditežev, ali „idrofobi“, kakor se delikatno izraža „Il

Elizabeta ti bo porodila sina, in imenuj ime njegovo Janez“ — in povej mi, ne objema te li nekaka tesnoba, ko bereš to blagovest v zapadnej slovensčini, po nemščini skopljenej nenaravnim sedanjim minolnikom, in ne polje ti li od radosti in miline srca, ko jo bereš v slovenskej Kürzmičevy panonskej slovensčini! Da, dragi prijatelj! Med kopami in grmadami slovenskih knjig imamo dve knjigi v vzbujanje pobožnosti, spisanej, kakor gre, v slovenskej slovensčini, namreč: Andrej Marušičev „Veliki teden“ in Stevan Kürzmičev „Novi zakon“ in pogledom na sami obe te dve knjigi smemo ponosom vsklikniti: Še smo Slovani!

(Dalje v prih. sobotni številki.)

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

105

(Dalje.)

Blaženo so počivali i cesarski maškertirji v stražnici pod Kamenimi vratmi, ka-

Piccolo“. Na to bi odgovorili predrzni brblji, da naj se le lepo briga za stvari svoje stranke, nas pa naj le pusti pri miru, ker naše ljudstvo si izvoli zastopnikov po svoji volji. Seveda bi „Il Piccolo“ in družbi prijalo, da pridejo z naše strani v zbornico same ovce, z nasprotne pa — volkovi; in lahko si mislimo, kakih sadov bi našemu ljudstvu donesel po tej „Piccolovi“ želji sestavljen deželni zbor. — Ali „Il Piccolo“ ima tudi primernih konkretnih nasvetov, kako bi bilo mogoče doseči ta lepi cilj: uvela naj bi se uprava taka „nepriprisanost“ kakoršna vlada v Istri, to je, oblasti naj bi zvezale roke učiteljem, knez nadškof Zorn pa naj bi zamašil usta duhovščini. To bi bila svoboda po ukusu pošteniakov pri „Piccolu“. Ker pa že sam goji le malo nade, da bi na Gorškem prišlo do take „nepriprisanosti“, ni da bi se mi bavili s takimi — skromnimi pojavi laškega liberalizma. — Ne ne, dete sladko, tam na Gorškem ti ne cveto rožice in zato storiš najbolje, ako pometaš pred svojim lastnim pragom. Nikar ne išči svoje „narodne dedščine“ tam, kjer je ni! In mi smo uverjeni, da naše zavedno ljudstvo pripravi gromovit fiasco vsem onim, na desni in na levi, ki bi morda hoteli mešetariti po slovenskih krajih v zmislu migljaja, podanega v „Il Piccolo“. Dovelj dolgo bijemo že narodne boje in več kot dovolj smo si že nabrali skušenj, da smemo pač zahtevati od našega naroda, da se pokaže — političko zreli!

Nemška sodba o slovenskih šolskih razmerah. „Grazer Volksblatt“ piše: Na Gorškem, koder je izmed 213.862 domačih prebivalcev le 2195 ali 1 odstotek Nemcev, od ostalih pa dve tretjini Slovencev in jedna tretjina Italijanov, vzdržuje država nemške gimnazije in nemško realko, med tem ko Slovenci in Italijani nimajo nobenega takega zavoda. Kaj pomeni nemški zavod v taki deželi, kjer ni takorekoč nič Nemcev, je razvidno iz „vsehov“, katere nam podaja gimnazij. Država mora plačevati vsako leto 32.000 gld. brez pokojnine, kar znaša v 2 letih 256.000 gld. Za to svoto se je toliko doseglo, da je od 50 ali 60 učencev, ki so vstopili 15. septembra 1886. v prvi gimnazijski razred, le eden dospel do osmega razreda. Vsi drugi so izostali, ne da bi dosegli svoj namen. Skupno je bilo letos v osmem razredu 26 učencev, od teh je bilo 15 Slovencev, 11 Italijanov, torej niti jeden Nemec. Od omenjenih 26 učencev se jih je oglasilo le 18 za zrelostni izpit, toda še od teh morajo 4 ponoviti skušnjo po počitnicah. O kakih odliki ni niti govorniti. Vsak teh abiturijentov stane državo okroglih 18000 gld. Ako pomislimo, da šteje zavod nekaj nad 400 učencev, tedaj vidimo, da sta le dva odstotka dosegla svoj učni namen. Razumemo je, da so stariši, ki morajo toliko žrtvovati za svoje sinove, s tem vspehom jako nezadovoljni ter se pritožujejo nad profesorji. Toda temu niso krivi profesorji, ampak le učna metoda. Na vsem Primorskem, koder je po zadnjem ljudskem štetju 348.340 Slovencev in Hrvatov, 294.880 Italijanov in le 15.206 Nemcev, vzdržuje država tri nemške gimnazije z doneskom 91.000 gld., dve nemški realki z doneskom 56.000 goldinarjev in tri

mor so bili danes postavljeni pod poveljstvom kapetana Blaža Pernharta.

Na jedenkrat začel se je pred vratmi ropot in šum. Pričelo je od zunaj silno nabijati na mestna vrata. Desetnik Ivan Unreuter poskočil je, da prebudi zlatarja. Poretel je proti njegovi hiši in zakričal: „Oj majstor! Na noge! Trkajo na vrata!“

Za kratko izstopil je iz hiše starec Peter, ogrnjen plaščem, noseči veliko svetiljko.

„Kdo je božji?“ vprašal je Krupič.

„Odprite! Saborska gospoda sub salvo conductu kraljevske svetlosti,“ odzval se je od zunaj nepoznan glas.

Zlatar je odklenil mestna vrata. Široka krila so se razprostrla in v mesto navalila je tropa besnih konjčkov, a vsi so nosili plamteče baklje, ki so krvavo svetlobo osvitale beli sneg.

V prvem hipu zatrepetal je Krupič. Spoznal je vodjo čete: Stepka Gregorijanca in sosedu mu Mihajla Konjskega. Toda hitro se je zavedel.

„Dober večer in lahko noč! velemonost Vaša!“ poklonil se je starec Stepku.

nemške ljudske šole z doneskom 52.000 gld. K temu je še vpoštevati 4000 gld., katere izdava država za nagrade učiteljem za nemški jezikoslovni pouk. Vse te nemške šole na Primorskem stanejo državo okroglih 203.000 gld. — Poleg teh pa še vzdržuje ljudsko šolo za mornarje, za katero mora država donositi poleg drugih podpor 21.000 gld. Za 15.206 Nemcev potroši država torej nad 224.000 gld. ali 15 goldinarjev za jednega Nemca na leto. Za Italijane se vzdržuje jeden gimnazij in jedna obrtna šola, za Slovence in Hrvate pa — nič! Ako pa ti zahtevajo tako skromno malenkost za svoje kulturne potrebe, kakor se je zgodilo pri celjskem gimnaziju, tedaj začne vreti med Nemci kakor bi se je jim godila Bog ve kaka krivica: 1500 gld. za 400.000 štajerskih Slovencev, nasprotno pa 224.000 gld. za — 15.000 Nemcev na Primorskem. Na Primorskem odpade na jednega Nemca petnajst goldinarjev, na Štajerskem pa na jednega Slovenca cele tri osmine krajcarja! Številke dokazujejo!

Italijanski general Baratieri po rodu avstrijski podanik, ki je baje izvojeval toliko „sijajnih zmag“ v eritrejski naselbini v Afriki, došel je včeraj v Rim, da se kot poslanec udeleži posvetovanj zbornice. Da je bil prizor kolikor le moči dramatičen — italijanski temperament je že tak — poljubila sta ga, stopivšega v zbornico — predsednik Villa in stari Crispi.

Posl. Barzilai je napadal italijansko politiko v Afriki. Dotekniviši se trozveze je rekel, da se ničesar ne stori, da bi prepričali poslovanjenje krajev, ki so italijanski v narodopisnem pogledu. Mar bi hotel mož, da morda Avstrija izroči političko upravo svojih „narodopisno italijanskih pokrajin“ — mož je očividno mislil na naše Primorsko in na Dalmacijo — recimo: odboru „Legge Nazionale“. Ti možje bi že umeli gospodariti z nami! Dobro je le, da drugi ljudje drugače sodijo o narodnem značaju teh pokrajin nego bi to želel gospod Barzilai.

Italijansko novinstvo postaja vedno bolj razjarjeno proti Rusiji — približevanje Abisinije Rusiji leži gospodi v želodcu. Zlasti je jih vznemirila vest, da se hoče car proglasiti glavarjem abisinske cerkve, iz česar bi sledila — tako se boje — tudi politička zveza med Rusijo in Abisinijo. Italija da bode morala po takem resno misliti, da varuje svoje interese v — Afriki. In tako utegne priti, da je g. Francesco Crispi prezgodaj poljubil generala Baratierija radi sijajnih zmag tega poslednjega v Afriki — na meji med italijanskimi in abisinsko-ruskimi interesi!

Ustaja na Kubi. Španjci imajo smolo. Vse polno vojakov — do 40.000 mož — so že poslali na Kubo, stopil jim je na čelo jeden najboljših španskih generalov, Martinez Campos, in vender jim ni mogoče udušiti ustaje. V bitki pri Bayonu, kjer so bili Španjci tepeni, moral je jeden general žrtvovati svoje življenje, da reši glavnega zapovednika Martinez Camposa. To so hudi udarci za Španjko ne le radi zgub na bojnem polju, ampak tudi z ozirom na nje žalostne finančne razmere. Odpošiljanje vojakov na Kubo stane ogromno in Bog zna koliko žrtev bode še trebalo, predno nđuše ustajo.

A čemu zapirate vrata, kukavice? Morda, da vas kdo ne ukrade? Mar niste čuli zapoved banovo? A kdo ste Vi, človeče? vprašal je osorno opiti Gregorijanc.

„Peter Krupič, zlatar, na službo, milost Vaša!“ odvrnil je starec mirno.

„Ha! ha! Ti si, stari lopov! Ti, oče one blaznice, katera mi je odstranila sina! Aj dobro, da sem te dobil, pasji sin! Sedaj mi ne utečeš! Na, ti plačo, hudič!“ zakričal je podban kakor besen in udaril pestjo starca v lice, da ga je oblila kri. In skočil je besnik s konja, pograbil zlatarja za sive lase ter ga vlačil in tolkel kakor nemo žival.

„Joj! Joj! Za rane božje! V pomoč! Ubije me!“ zakričal je bedni starec. Brez zavesti se je zgrudil na zemljo in rdeča kri omadeževala je beli sneg.

„Dajte možje i vi!“ obrnul se je podban k svojim ljudem; „zaradi tega gada poginola sta dva vaša druga, Ivša in Lacko! Maščajte se!“

(Dalje prih.)

Različne vesti.

† Ignacij Kralj upokojeni duhoven in pisatelj, umrl je dne 25. t. m. v Dorobergu po dolgi in mučni bolezni. — Lahka mu zemlja!

Duhovsko posvečenje. Presvetli škof mag. dr. Glavina je posvetil minoli četrtek v škofjski kapelici v subdijakone te-le klerike: Diega Aricha, Mihajla Barbiča, Ivana Valentina, Vincenca Dolence, Kazimira Mandiča, Albina Kluna, Josipa Kravčiča, Ivana Pituca in Frana Belana. Včeraj posvetil je škof te subdijakone v dijakone. Petero izmed njih bodo jutri posvečeni v mašnike, dočim bodo ostali štirje posvečeni zaradi „defecti aetatis“ še-le v nekaterih mesecih.

Premembe pri učitelstvu v Sozanskem šolskem okraju. G. Josip Ravbar, začasni učitelj v Zgoniku, je postal ravno tam nadučiteljem, g. Janko Štrukelj definitivni učitelj v Dutovljah je imenovan učiteljem na Devinščini pri Proseku; na njega mesto pride začasni učitelj g. Ivan Kiferle v Škrbini, g. J. Macarol potovalni učitelj za Srednje-Kambresko pojde za učitelja v Avber. Potrjena sta definitivno na svojih mestih gg.: Svitoslav Starec v Kobjagavi in Ivan Burdijan v Koprivi.

Za danes brez komentarja. „Primorski list“ — prosimo, da si zapomnite: „Primorski list“ — piše v svoji številki z dne 6. junija t. l.: „Velika večina naših nasprotnikov (takozvanih slovenskih radikalcev. Op. ured.) imajo dobro voljo in dober namen in morda tudi nekaj dobrih načel. Velika večina naših nasprotnikov hodijo še v cerkev in prejemajo sv. zakramente, a baš zato nam je žal, da ne hodijo z nami, marveč, da v javnosti pomagajo liberalcem“.

Komentarja tej izjavi nečemo pisati danes (in koliko bi se dalo reči!), a zabeležili smo jo, ker je velike vrednosti z ozirom na dogodke na Kranjskem iz najnovejših dni.

Cirilo-Metodijevi dar. Moški podružnici Sv. Cirila in Metoda so darovali v ta namen gg.: Herdlička Ferd., Iv. Mankoč, Hmelak in star vojak po 1 krono; Tržačani v Barkovljah, poslušajoči rjovenje šajkašev 1 krono 60 stot. — Iz Doline odhajajoči tržaški in boljunski izletniki so darovali preostanek računa v gostilni g. Kraljiča znesek 82 stot., kateremu znesku je g. Volčič dodal 20 laških stot. — Gospica Elvira Nabergoj je nabrala na Proseku 18 kron, katere so darovali: veleč. g. župnik Ivan M. Martelanc 2 kroni, gg. Ivan vitez Nabergoj 4 krono, Ivan Godina 2 kroni, Davorin Lukša 2 K. 20 stot., gospi Kristina Nabergoj in Fani Dolenc vsaka po 1 krono, gospodična Elvira Nabergoj 1 krono 20 stot. in gospodična Antonija Gulič 60 stot. Živili darovalci!

Pevsko društvo „Vesela“ v Škedenju prredi jutri popoludne velik koncert na dvo-rišču gospe Sancin Nemčeve. Priporočamo še enkrat slavnemu občinstvu, da se mnogobrojno udeleži te veselice, kajti nadejati se sme krasnega užitka, saj je veliki zbor „Vesela“ že na glasu po svojih vrlinah. Zlasti brate „Sokole“ opozarjamo še enkrat na to veselico. Iz Škedenja nam javljajo, da je preskrbljeno tudi za dobro in točno postrežbo. Na svidenje torej v selu škedenjskem, toll izpostavljenem navalu tujstva, a vendar še našem!!

Tomajsko vinogradsko društvo imelo je v letu 1893 kakor posnemljemo iz „Primorskega lista“ — lepega pridelka v družbenem vinogradu; a letos se bodo mogli družabniki prepričati na shodu dne 28. t. m., da je trtna uš uničila 2000 □m. tega vinograda. Sreča, da je društvo nasadilo in več del tudi že pocepilo 3000 □m. površja. Ima tudi pripravljenih požalnih trt, koje posadi na mesto uničenega vinograda.

Vsi deležniki vabijo se torej na zborovanje, ki bo dne 28. t. m.

Iz Podgrada nam pišejo dne 23. julija 1895.: Tako navdušenega naroda, kakor so Munci, nismo še videli. — Včeraj imeli so opasilo (Magdalenino). Ko se je pripeljal g. Slavoj Jenko tjakaj, pozdravili so ga streljanjem iz topičev. Pozneje so prišli na Mune še drugi odličnjaki duhovskega in posvetnega stanu. Župnik Požar je daroval veliko sv. mašo. — Pod noč šli smo vsi na Male Mune. Iz velikih Mun spremljala nas je že velika množica. Prepevali so vedno: „Još Hrvatska ni propala“ z raznimi svojimi varijacijami. Na Malih Munah bili smo v dveh hišah, kjer

se je navdušeno klicalo: Živio Spincič, Mandić, Jenko! Nazdravljalo se je tudi župniku Ryslavju. Množica je vedno naraščala. Spremili so nas na Velike Mune, kjer smo šli po vsej vasi in se ustavili pri 5 hišah. Množica vedno večja. Konečno, ko smo bili pri župniku Ant. Pelozu-Filan-u, bilo je kacic 500 ljudi zbranih. Spremili so nas konečno do župnišča, ki je ravno nasproti hiše Zadkoviča, upravitelja občine v dobi podgraškega provizorija. Topiči so grmeli, kres je gorel, a grmel je tudi narod: „Nisu Mune talijanske“. — Ves razvnet skočil je Zadkovič — popolnoma osamljen — s svojo soprogo in bratom iz hiše in počel — v temi — kričati in se jeziti. Med drugim je rekel: Jaz sem bolji Hrvat nego vi. Bog i Hrvati! A ljudje so se mu samo smijali. Imel je poguma, ker je bil žandar v njegovi hiši. A Munci se niso zmenili zanj.

Odpeljali smo se proti 10. uri zvečer, spremljani od množice do izven vasi in burno pozdravljani.

Torej tudi ob tej priliki je pokazalo naše pošteno in zavedno ljudstvo, da dobro ve, kje so mu prijatelji. Prav smo rekli nedavno, da ob poštenju našega ljudstva so se razbila vsa spletkarjenja koaliranih nasprotnikov. Čast temu ljudstvu!

Elij Luzatto prosi zopet v Avstrijo! Znani čifatski novinar Luzzatto, katerega je izgnala iz Trsta avstrijska policija iz političnih vzrokov in kateremu so ustregli tržaški prijatelji pri odhodu v Rim z lepo svotico 6000 gld., je prosil avstrijsko vlado, naj razveljavi njegov izgon, ker bi rad prišel na Dunaj kot dopisnik rimskega časopisa „Tribuna“. Kakor se vrli gosp. Elij ima vendarle skomina po Avstriji, v kateri je prebil lepih dnevov, a ni znal ceniti nje gostoljubja. Ali mu vlada vstreže? Soča.

Za ubogo Ano Plesnikovo poslal je veletržec gosp. Ante Truden našemu uredništvu znesek 2 gld. V imenu uboge žene izrekamo plemenitemu darovatelju najpriskrnejšo zahvalo.

Vipavka železnica. Goriški „Soči“ javljajo, da sta gospoda državna poslanca grof Alfred Coronini in dr. Gregorič prinesla z Dunaja radostno vest za vso vipavsko dolino, da je železnica z normalnim tirom povsem zagotovljena. Vlada predloži načrt državnemu zboru že na jesen ali najdalje na pomlad. Srečno naključje je, da je bil ravno sedanjí voditelj ministerstva za trgovino pri pregledovanju v minolem letu in je še danes istega mišljenja, kar je govoril takrat. Zahvaliti moramo torej one naše poslance, ki so svojim odločnim postopanjem pripomogli, da se je stvar rešila tako ugodno in razmeroma hitro.

Izginol je 38-letni trgovski pomočnik Anton Pircher, stanujoči v ulici Riborgo hšt. 6. Štiri dni že ne zna se, kam je šel. — Ker se njegovi sorodniki bojé, da se mu je pripetila kakšna nesreča, prijavili so stvar policiji.

Statistika tržaška. V tednu od 14. do 20. t. m. rodili so se v tržaški občini 103 otroci (57 možkih in 46 ženskih); razun teh bilo je 6 mrtvorojnih. Umrl je v isti dobi 78 oseb (35 možkih in 43 ženskih). V razmerju na število prebivalstva (160.825 duš, brez vojaštva) pride 25-22 mrličev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 4 slučaje škrlatice, 4 sl. dávice, 2 sl. ospic, 15 sl. jetike, 2 sl. vnetja sópnih organov, 1 sl. kápi, 1 sl. nenadne smrti in 3 samomore.

Samomor. Sinoč našli so 18-letno hišino Katerino Lotz iz Špitála na Koroškem, službujočo pri bankirju Levyju v ulici S. Nicoló št. 28, I. nadstr., v krvi, mrtvo v nje postelji. Ustrelila se je bila iz revolverja v desno sence. Pri samomorilki niso našli nikakoršnega pisanja, iz katerega bi se dalo sklepati na vzrok strašnega dejanja. Bržkone bila je tudi tu — nesrečna ljubezen.

Boris princ Koburg. O „vzgoji“ mladega Koburžana, prestolonaslednika bolgarskega, javljajo te-le zanimive črtice: Kakor znano, odpotovala je princesinja Marija k svojemu soprogu v Karlove vari, v tem ko je sinček Boris ostal pri stariših svoje matere v gradu Schwarzenau. Mali Boris uživa sedaj popolno svobodo; igra se z mlajšimi sinovi vojvode od Parme, kričati zna pa bolj nego vsi drugi. Sinovi vojvode se nazivljajo jednostavno „prince“, v tem ko nazivljajo malega Borisa „prince héritier“ (dedni princ); občevalni

jezik je izključno francoski. Mladi Boris je razmerno jako dobro razvit; razvjen pa je tako, da se mu mora vsaka želja takoj izpolniti. Sinovom vojvode od Parme je ukazano, da morajo Borisu brezpogojno popustiti. S svojimi vzgojitelji ima Boris neprestano vojko; jako nagle jeze je in večkrat udari. Očeta se boji, matere pa ne, ker ga preveč razvaja in strogo čuva, da ne bi kdo „grdo pogledal“ dediča prestola bolgarskega. — To bo de mož pri takšni „vzgoji“!

Vestna statistika. Pariško zdravstveno ravateljstvo napravi vsako leto tudi statistiko umrljivosti med dojenčji, katere dajo matere dojilam na deželo. Tako tudi letos. A kdo naj opiše presenečenje ravateljstva, ko je razvidelo iz jednega došlih poročil, da je v tem in tem okraju umrlo 100% dojenčev! Na kateri epidemski bolezni, to ni bilo rečeno. Ravateljstvo odredilo je takoj vestno zdravstveno preiskavo, katere je dognala, da je v dotičnem okraju res umrlo 100 odstotkov dojenčev, torej vsi. Stvar pa ni bila tako huda, kakor je bilo videti na prvi mah, kajti v dotičnem okraju — bil je jeden sam dojenec in le-ta je umrl.

Velika vročina. Dandanes toži se ves svet o neznosni vročini, toda letošnja je pravi pomladni hlad v primerju z vročino v prošlih letih, o kateri nam pripovedujejo stare kronike. Iz dolge vrste takih strašnih let navajamo tu najgorje: Leta 484 posušile so se trte vsled strašne vročine; 550 nastala je kuga, 638 vsahnilo je mnogo studencev, 870 padali so kosci in ženice mrtvi za solnarico, 874 nastala je lakota vsled suše, 993 poparila je vročina žito in sadje, 994 posušila so se jezera in nastala je kuga vsled gujiočih rib, 1022 umiralo je ljudstvo in živina vsled žeje, 1026, 1083, 1107 bile so kužne bolezni, 1123 nastala je po mrzli zimi h krati taka vročina, da je vse izparila, 1130 posušila se je celo reka Rena; 1159 ni bilo dežja od maja do jeseni; 1186 bilo je januarja meseca že tako toplo, da je pričelo drevje cvesti in je bila maja meseca žetev, ter da je drevje dvakrat odevetelo, 1433 bila je kuga na Českem, 1472 ni bilo dežja od 4. julija do 29. septembra, a vina je bilo toliko, da se je moglo dobiti vedro vina za košarico jajec; velika vročina in bolezni bile so leta 1503, 1506, 1513; leta 1538 je bilo neprestano vroče od marca pa do Božiča, izredno vroča leta bila so še 1538, 1590, 1682, 1446, 1652 in 1666. Leta 1679 razsajala je kuga na Dunaju; 1696 in 1701 bila je neznosna vročina, a mnogo in dobrega vina. Velika suša in vročina bila je nadalje v letih 1702, 1704, 1718, 1723—1726, 1731—1733, 1746, 1761, 1763, 1781, 1782, 1802, 1846. — Mogoče, da poznejši kronisti dodajo tudi še leto 1895. tej vrsti, v ostalem pa moramo biti zadovoljni, da ni hujše.

Konec: Iljionarja-pijanca. Iz Pariza poročajo dne 19. t. m.: Novojoški milijonar Willian Sedwick dospel je o svojem potovanju po Evropi te dni v Pariz. Nastanil se je v „Boulevard“-hótelu. Mož je smatral za največjo slast življenja — pijančevanje. Uga-jalo mu je vino, še bolj pa žganje. Ker je nekega večera pijani milijonar razbijal v najeti sobi, spodil ga je lastnik hotela. Milijonar najel si je stanovanje v bližnji ulici Bergère. Dne 20. t. m. vrnil se je zvečer domov, pijan, da je bila strahota. Opetekaje šel je v svoje stanovanje. Drugo jutro prišel je najeti vodnik tje, da ga spremi k izletu. Vstopivši v spalnico, videl je, da je postelj vsa okrvavljena. Milijonar je ležal v kotu poleg postelje, na grlu zijala mu je široka rana. Nesrečnež si je bil v pijanosti z britvijo prerezal vrat. Pravijo, da je ta pijanec-milijonar pogoltnil na dan po dva litra žganja, razun tega pa primerno mero vina.

Umrten morilec. Minolo sredo zjutraj obesli so v Korneuburgu morilca Vondraška, kateri je bil lani na Božič umoril z roparskim namenom jednega otroka in deklo, katerih trupli so našli pozneje pod božičnim drevesom. Eksekucija trajala je 7 minut. Morilca je v poslednjih trenutkih popolnoma ostavil pogum.

Pobeg iz bolnišnice. Včeraj popoludne pobegel je iz mestne bolnišnice 20-letni mizar Ivan Vidali, ki je bil v zavodu na opazovanju, ker se mu meša v glavi. — Zares izborna nadzorstvo mora vladati v naši mestni bolnišnici, da ljudje, stoječi pod „posebnim

nadzorovanjem“ pobirajo svoja kopita, kadar se jim zljubi!

Splašena konja. Predsinočnem okolo 8. ure pripeljal se je g. Alojzij Perkovič, stanujoč v ulici Amalia hšt. 27, v svojem vozu po ulici Amalia proti Acquedottu. V vozu sedela je tudi soproga g. Perkoviča z dvema otrokoma. H krati splašila sta se konja in zdirjala po bregu nizdol. Na Acquedottu udarila sta takó silno ob kamenito klop, da se je ista razdrobila na pet kosov. Splašeni živali so ustavili mimoidoči ljudje. Gosp. Perkovič je odletel o sunku raz voz in se pobil na glavi, gospa, otroci in voznik ostali so nepoškodovani. G. Perkovič more še govoriti o sreči, kajti prav lahko dogodilo bi se bilo veliko zlo.

Sodnijsko. Včeraj bila je pred tukajšnjim sodiščem tajna razprava proti 25letnemu kovaču Josipu Grdoviču iz Javorij, občine Podgraške, obtoženemu žaljenja Nj. Veličanstva in zasramovanja vere. Dasi se je obtoženec izgovarjal, da je bil dotični dan, ko se je bil pregrešil, tako pijan, da ni vedel kaj govori, dokazali so svedoki, da je bil sicer opit, vendar pa ne pijan. Sodišče ga je obsodilo na 8 mesecev ječe. — Istotako v tajni razpravi dobil je 44letni kmet Josip Pirce iz Pirana 3 mesece ječe ker se je pregrešil na 10letni deklici. — Radi prestopka proti pravosti je bil obsojem 55letni kmet Rok Hrelja iz Drage pri Moščenicah na 8 dnij zapora.

Policijsko. Organi Sv. Ivan-Vrdeljskega komisarijata zaprli so zaradi prosjačenja 62 letno vdovo Ivano Rabak iz Roča, stanujočo na Vrdeh št. 737 in 73letnega Matija Rabca iz Trsta, stanujočega v ulici Rigutti hšt. 3. Pripomniti treba, da je udova Rabak lastnica hiše, v kateri stanuje! — 15letni Josip Ursich, stanujoči v hiši št. 51 v ulici Giulia, našel je blizo kopelji Fontana zlat prstan, vreden 47 gld. Fantič nesel je prstan zastaviti, ter je zahteval 15 gld. Od tega denarja dal je 1 gld. 50 nč. svojemu 13-letnemu prijatelju Ermenegildu Štoki, stanujočemu v isti hiši, par gohlinarjev pa je zajedel v sladčicah itd. Jeden desetak je skrtil pod gozdičem Farneto v starem zidu. Ursicha so stavili sodišču na razpoloženje. Štoko pa začasno na svobodo, ker je šele 13 let star.

Najnovejše vesti.

Trst 27. Danes predpoludne (s poštним vlakom) sta dva policijska agenta dovela v Trst Gina Dompierja in dr. Renata Saver-sicha ter ju izročila zaporom deželnega sodišča. To sta namreč ona dva gospoda, koja so pred par dnevi zaprli v Gradcu radi spomenice tamošnjega italijanskega akademiškega društva.

Rovinj 27. Tukajšnje porotno sodišče je spoznalo posestnika Ivana Pisco iz Grižnjana pri Vižinadi krivim zavrattnega umora, storjenega na njega tasta Antonu Calcini, in ga je sodišče obsodilo na smrt na višalih.

Dunaj 26. Njegovo Veličanstvo presvetli cesar podelil je okrajnemu glavarju v Volo-skem, Vekoslavju Fabianiju, viteški križ Fran Josipovega reda.

Dunaj 27. O odstopu Fr. Coroninija iz poslanske zbornice piše „Fremdenblatt“ jako laskavo o spravljivem, pravičnem, vsem narodom naklonjenem mišljenju njegove ekscelence. Isti list naglašá, koli spoštovan je bil grof Coronini povsodi ter da je bil usposobljen tudi za najodličnejše parlamentarno delovanje. (Gotovo, da se mu ni obesila na vrat klika, ki ga je le zlorabila v jednomer, a mu sedaj, ko se mu je pristudila ta grda igra, drzno meče polena pod noge (Opomb. ured.)

Peterburg 26. V seji odbora za sibirsko železnico je dovolil car 9000 rubljev za nabavo cerkvenega vagona za progo Čeljabinsk-Omsk-Krasnojarsk.

Trgovinske brsojavke.

Dunaj. Pšenica za spomlad 6.98 7. — Pšenica za septemter 1896 6.55 do 6.58 Oves za jesen 5.70—5.72 Rž za jesen 5.60 5.62 Koruza za juli-avgust 5.98—6.00 za maj-juni 1896 4.84—4.86. Pšenica nova od 78 kil. f. 6.95—7.00 od 79 kil. f. 7.00 7.05. od 80 kil. f. 7.05—7.10 od 81 kil. f. 7.10 7.15. od 82 kil. f. 7.15—7.20. Jednom 6.30-6.50, prosa 6.—6.60 rž nova 5.40—5.60. Pšenica: Srednje ponudbe, omejeno popraševanje. Prodalo se je 14000 met. st. Po nespremenjenih cenah. Vreme: silna vročina!
Praga. Neratificirani sladkor za juli f. 12.62%, nova letina 13.30. mirolo.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred odpošiljatev precej 1.28 50-28 75. Juli sept. f. 28.75—29.—Concassé 29.—Četvorni 30.—V glavah (sodih) 30.25 —.
Havre. Kava Santos good average z z juli 94.— za november 92.75.
Hamburg. Santos good average za juli 76.25 september 75.50 december 74.25 mirolo
Novi York. 26. Cene žitom naraščajo na ameriških tržiščih. V novem Yorku podražila se je rdeča zimska pšenica v tem tednu od 71%, na 76%, a koruza je padla od 50%, na 49%, etc. bushel.

